(MR. SPEAKER.)

Chancellor in consultation with the Syndicate.

(2) There shall be a Board of Appointments for the purpose of making appointments of Professors, Readers and Lecturers.

(*a*) When appointments of Professors and Readers for any subject are made, the Board shall consist of—

the Vice-Chancellor, who shall *ex-officio* be the Chairman and two Specialists in the subject concerned selected by the Chancellor.

While making such appointments the Board shall consult—

(*i*) the Head of the Department for the subject concerned when an appointment for that subject is made;

(*ii*) the Principal, Central College, Bangalore, when an appointment for Science subjects is made, or

the Principal, Maharaja's College, Mysore, when an appointment for Arts subjects is made; or

the Principal of the Professional College concerned, or when there are more than one such colleges, the seniormost of the Principals of such colleges when an appointment for professional subjects is made;

(*iii*) The Dean of the Faculty concerned when an appointment for the subject pertaining to that Faculty is made.

(*b*) When appointments of Lecturers for any subject are made, the Board shall consist of the Vice-Chancellor, who shall *ex-officio* be the Chairman; the Director of Public Instruction; and the Head of the Department for the subject concerned when an appointment for that subject is made.

The Registrar shall *ex-officio* be the Secretary to the Board.

(3) The Vice-Chancellor shall be competent to make appointments of ministerial and other staff of the University.

(4) The decisions of the Board and in such cases as may be prescribed by the Chancellor, the decision of the Vice-Chancellor shall not have effect unless appoved by the Chancellor; thereafter, every such decision shall be final and shall not be called in question in any manner."

Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—Sir, we require some time to study this amendment. Just now this amendment has been placed in our hands. It embodies quite different proposals. Some time may be given to us.

Mr. SPEAKER.—Shall we take it up after lunch?

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO (Minister for Law and Education).—We can take it up at 2 o'clock.

Mr. SPEAKER.—Now, we shall take up the descussion on the Public Accounts Committee Report.

PUBLIC ACCOUNTS COMMITTEE REPORTS.

Motion to consider.

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO (Minister for Law and Education).—Sir, I beg to move:

"That the Reports of the Public Accounts Committee on the Appropriation Accounts 1951-52, 1952-53 and 1953-54 and Audit Reports 1953, 1954 and 1955 and Finance Accounts 1951-52, 1952-53, 1953-54 and Audit Reports 1952, 1953 and 1954 be taken into consideration."

Mr. SPEAKER.—Motion moved:

"That the Reports of the Public Accounts Committee on the Appropriation Accounts 1951-52, 1952-53 and 1953-54 and Audit Reports 1953, 1954 and 1955 and Finance Accounts 1951-52, 1952-53, 1953-54 and Audit Reports 1952, 1953 and 1954 be taken into consideration."

*ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ನಾಗರ-ಹೊನ ನಗರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇವೇ ರೀತಿ ನಾವು ಅಪ್ರೊಪ್ರಿಯೇಷನ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದಾಗ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚಗಳು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಅನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿವು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರು ರೂಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರಿನ 135ನೆಯ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನಿಖೆಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಿತಿಯವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಹಿಂದಿನ ಸಲಪೂ ಕೂಡ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸಲಹೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪುನಃ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಿತಿಯವರು

"Savings and balances remaining unsurrendered, unnecessary Supplementary Grants, Excesses and other financial irregularities."

ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯುಗಳಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವರ್ಷೇವರ್ಷೇ ಈ ಸಭೆ ಮಂಜೂರುಮಾಡತಕ್ಕ ಆಯವ್ಯಯದ, ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವಾಗ ಉಳಿತಾಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸರೆಂಡರ್ ಮಾಡದೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಣ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೂ ಎಕ್ಸೆಸ್ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೀಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಈ 51-52ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಅಪ್ರೊಪ್ರಿಯೇಷನ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಮೇಲೂ ಅಲ್ಲ, 1951-52ನೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ತಖ್ತೆ, ಮತ್ತು ಇದರ 1952ನೇ ಆಡಿಟ್ ವರದಿ ಮೇಲೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ 4ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪರ್ಸಂಟೇಜ್ ಆಫ್ ನೆಟ್ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"*Percentage of net savings.*—The Budget Estimates of the year provided for a grant of Rs. 2,867.60 lakhs for voted expenditure, supplementary grants amounting to Rs. 614.15 lakhs were obtained raising the grant to Rs. 3,481.75 lakhs against which the expenditure amounted to Rs. 2,190.87 lakhs resulting in a saving of Rs. 1,290.88 lakhs which represented 37. 1 per cent of the final grants. Against the appropriation of Rs. 136.07 lakhs for charged expenditure (original appropriation Rs. 60.44 lakhs) the actual expenditure amounted to Rs. 180.11 lakhs resulting in an excess of Rs. 44.04 lakhs representing 32.4 per cent of the aggregate appropriation. Taking the voted and charged sections, there is a net savings of 34.5 per cent. It is observed that the percentage of savings is considerable in several cases."

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ (ಹಣಕಾಸಿನ ಹಾಗೂ ಒಳಾಡಳಿತ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅದೇ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನೂ ಓದಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.-ಹೌದು, ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರೇನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದರೆ :—

"The Committee observes that large savings are to a certain extent due to changes in accounting and mainly due to provision of funds in excess of requirements. In the case of excesses under the charged section, suitable explanation has been furnished by the Finance Department and the Committee is convinced that these excesses are mainly due to change in the transfer of expenditure from voted to the charged section."

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಸೂಕ್ತ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಣವನ್ನು ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಬ್ಸರ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಬಾರದು, ಆ ಕೆಲಸ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಬಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಹಣ ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅಂಥ ಜರೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳುಂಟಾಗಿ ಕೆಲವು ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಲ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ, ಯಾವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನಾಗಲ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಪ್ಪಿಮೆಂಟರಿ ಗ್ರಾಂಟುಗಳನ್ನು ತರಬಹುದೇ ಹೊರತು ಬಾಕಿ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯಾಂಶವೇನಿದೆಯೆಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ಈ ನಪ್ಪಿಮೆಂಟರಿ

(SRI S. GOPALA GOWDA.)

ಗ್ರಾಂಟ್ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಹೀಗೆ ಪೊಲಿಸಗನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪಡೆಯಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ಎಕ್ಸೆಸ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

> "The Committee recommends that these excesses may be regularised by placing a statement of excess expenditure and obtaining the appropriation at the next session of the Legislature."

ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಮುಂದುವರೆದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.—

> "The Committee recommends that Government should take steps to organise accounts sections in the departments with qualified hands and the Heads of Departments made responsible for exercising scrutiny over the progress of expenditure so that timely action may be taken to regularise the excesses of expenditure over authorised grants."

ಪುಟ 6ರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಈ ಇರ್ರೆಗ್ಯುಲ್ಯಾರಿಟೀಸ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ತಮ್ಮ ನಲಹೆಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಲೋಕಲ್ ಆಫೀಸುಗಳ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಆಬ್‌ಸರ್ವೇಷನ್ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕರೋಡಿ ಸೇತುವೆ ಅಪಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸದೆ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ :—

> "The Committee reiterates the remarks made in the previous report and recommend that in future disciplinary action should be taken and personal responsibility enforced wherever rules are violated."

ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಈ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಿನಿಯೋಗವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಇತರ ಕೆಲವು ಇಲಾಖೆಗಳೂ ಕಾನೂನು ಖಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಅಂಥವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾದ ಶಿಸ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂದು ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ನಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಈಗ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಾನು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಹಿಡಿತ ವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೈಗಾರಿಕಾಬಾಬನಲ್ಲೂ, ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಬಾಬನಲ್ಲೂ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಈ ನಾಲ್ಕು ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಆ ಸಮಿಯವರು ಎತ್ತಿರತಕ್ಕ ನಾನಾ ಆರೋಪಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖಾ ಮೊಖ್ತೇಸರರುಗಳು ಏನೊಂದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದರೆ; ನಮಗೆ ನುರಿತ ಕ್ಲಾರ್ಕುಗಳಿಲ್ಲ; ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಲ್ಲ; ಈಗಿರತಕ್ಕ ಗುಮಾಸ್ತೆಗಳ ಶಿಬ್ಬಂದಿ ಸಾಲದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರಗಳಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ಸಮಜಾಯಿಷಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮೊಖ್ತೇಸರರೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖಾ ಮೊಖ್ತೇಸರರಿಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ಅಲ್ಲಿಯಪರೆಗೆ ಆಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ನುರಿತ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು ಈ ಸ್ಟೇಟ್ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

1 P.M.

ಮರಾಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ irregularities ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಈ ಸಭೆಯು ತಂದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ improvement ಅಥವಾ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದ್ದೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದೇರೀತಿ ಈಗಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಪ್ರಭಾವವೆನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಅದರ ವಿವರಣೆ ಕೇಳಬಹುದು.....

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—(ನೆಲಮಂಗಲ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು)—ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲದ್ದೆಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಬಹಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಪ್ರವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಂದರೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರಾಗಲಿ ವಿಲೇಜ್ ಪಂಚಾಯಿತಿಯವರಾಗಲಿ ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿ ಇಂಥ ಕೆಲಸ, ಇಂಥ ರಸ್ತೆ ಇಂಥ ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಡ ವಗೈರೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ, ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಯ

ಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಇವೊತ್ತು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಳಂಬವಾಗುವುದಕ್ಕೆಕೂಡ ಈ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪ್ರಭಾವಗಳು ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರತಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿಂತು ಹೋಗುವುದೂ, ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಇರತಕ್ಕವು ಮಂಜೂರಾಗುವುದೂ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುವೂ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಅವು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವುದೂ, ಈಚಿನ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ, ವಿಷಾದಪಡತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಹಾನಿ ಬಹಳವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಯಾಕೆ ನಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು charge ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಬೀಳಬಹುದು. ಜನತೆಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ವಿಧಾನವೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಭಾವಿಸಿದೆ. ಅವರಿಗೇನಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಬಿದ್ದಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ irregularities ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೂ ಅಥವಾ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕುವುದು; ಇಂಥವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಮುಲಾಜು, ಪ್ರಭಾವ ಈ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಕಾನೂನು, ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಕ್ಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗುವುದು ಕೂಡ ಅದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹತ್ತಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ತುಪ್ಪದಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಂಗೇನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಗಳು ಒಡೆದುಹೋದುವು. ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಇವುಗಳಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಲು ರಚಿಸಿದರು. ಸಮಿತಿಯವರ ವರದಿಯೂ ಬಂತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಿತು ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕರೋಡಿ ನೀತುವೆ ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು, ಯಾಕೆ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು, ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ wrong of site ಕಾರಣವಲ್ಲವೆ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಿವಸಮುದ್ರದ ಬಳಿ ಒಂದು foot-bridge ಕೊಚ್ಚಿಹೋಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇಂಥವು ಎಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಕಡೆ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾರದು ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).— 'ಮಿಸ್ ಮೇಜರ್' ಎಂದು legal terminology ಯಲ್ಲಿದೆ. (ನಗು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ. - ಇನ್ನು ಸೇತುವೆಗಳು, ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವುಕಡೆ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹೀಗೆ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನೀರು ಬಾರದೆ ಇರುವ ಕಡೆ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಗೋಪಾಲಗೌಡ ಅಥವಾ ಇತರರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಲಿ ಎಂದು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು, ಇಂಥ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಒಂದು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ, ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸುಮಾರು ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಇರಬೇಡವೇ ? ಒಬ್ಬರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ಮೇಜವಾನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ).— ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ತಾವು ಹೀಗೆಯೇ ಕುಣಿಗಲ್‌ಕಡೆ ಹೋದರೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಮಳವಳ್ಳಿಕಡೆ ಹೋದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಯಾವಕಡೆ ಬೇಕಾದರೂ ಇಂಥವು ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. Housing Board ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. (ನಭೆಯಲ್ಲಿ ನಗು). Humorous ಆಗಿ ಇದ್ದರೆ ಕಾರುಣ್ಯತೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ serious ಆಗಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾವು ಹೊದಲನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಕಡೆ ಗಮನವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಸಮಿತಿಯವರು ವರದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಇಲಾಖೆಗಳವರು ಅವಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಏನು ಕಾಣುತ್ತದೆಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದವಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಒಂದುಕಡೆ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳವಿದೆ ; ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅಥವ ಮತದಾರರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುವ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳವಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರ ಒಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ heads of departments ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗಡೆ ಹೋದರೆ ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕಾರಕೂನನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಿನವರೆಗೆ ಈ ಯಂತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಜನತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.— ನೀವು ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಜನಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಶೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ವರದಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ adequate staff ಇಲ್ಲ, trained staff ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು excess savings ಮಾಡದೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.)

ಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡದೆ, ಆಗಿರುವ ಅಂದಾಜು ಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡದೆ ಇರುವುದು ಇಂಥದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವರು ಯಾವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಅವರ ಸೋಮಾರಿತನ, ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅನಮಾಧಾನವಿದ್ದದ್ದು. ಇಕ್ವಿಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಮಾಧಾನದಿಂದ ಇದ್ದದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಳಂಬವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತೇನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರ ತೀರ ನಡಿಲವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಡಿಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಯಂತ್ರವಾದದ್ದರಿಂದ ಒಂದೇನಲ ಬಹಳವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬರುವಂಥ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದು ಬಹಳ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ:

A MEMBER.—Old model is very strong.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈ old model ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಅವಗುಣಗಳೂಕೂಡ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಮೇಲೆ, ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಮೇಲೆ ಅದೇರೀತಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. 'ಚಾಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, ಇವರು ಒಂದು ಚಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಚಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ. ಕೆಲವು ಎತ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸಹ ಅವು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪೈರನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಹೀಗೆ ಒಂದು ಚಾಳಿಗೆ, ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ದನಗಳಿಗೆ ಜನರು ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅದು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಂದ ರೈತರಲ್ಲಿ ಜಗಳಗಳೂ ಸಹ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲೆ ಕೂಡ ಕೆಲವರು ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಇಂಥ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಸಹ ಅವು ತಾವಾಗಿಯೇ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅವಗುಣಗಳು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನಾದರೂಕೂಡ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಮೇಲೆ ಯಾರು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ಸಾಹ-ತೋರಿಸಿದರೂ ಅದು ಸರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವುಕೊಡಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಈ ರೀತಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡುವುದು, ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚುವರಿ (excess) ಯಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಇಂಥವನ್ನು ನಾವಾಗಲೇ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಶೇಕಡ ಹತ್ತರವರೆಗೆ ನಾವು ಇದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕುವಾಗ ಒಂದು ಮಾರ್ಜಿನ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಆಫ್ ಎರರ್ ಮೂಲ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್‌ಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಂಡೀಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯೇನಿದೆ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿವರವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿವರವನ್ನು ನಾನು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಐಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮ್ಯಾಥಮ್ಯಾಟಿಕಲ್ ಪ್ರಿಸಿಷ್ಟ್ ಇಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಿದೆ, ಇಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರದಿಯಲ್ಲಿ training of accounts staff ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

"They recommend that Government should take a serious view of this matter and arrange for training of the departmental accounts clerks. The State Accounts Department should also arrange to depute trained accounts men to other Departments. In cases where the work requires to be handled by competent hands, the Comptroller and Auditor General may be requested to spare some hands till the position improves on the State side, as the Accountant General has expressed his inability to spare men from his Department. This will be particularly necessary after the formation of the New State, when varied and complicated problems would arise and the assistance from the Accountant General's Office may be necessary for some time."

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಕೂಡ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವಾಗ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಮೊದಲೇನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದೆನೇ ಪ್ರಭಾವ ಇತ್ಯಾದಿ ಅವುಗಳಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ತೊಡಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯವರು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ:—

"that the moneys shown in the accounts as having been disbursed were legally available for and applicable to the service or purpose to which they have been applied or charged;"

"that the expenditure conforms to the authority which governs it;

"that every reappropriation has been made in accordance with the provisions made in this behalf in the Appropriation Act, or under rules framed by competent authority under the provisions of the said Act."

ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣ ಖರ್ಚಾಯಿತೇ, ಇಲ್ಲವೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯಮಾಡಿದರೆ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ವರದಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಸಮಿತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :—

"Further it shall also be a duty of the Committee on Public Accounts—

to examine such trading, manufacturing and profit and loss accounts and balance sheets as His Highness the Maharaja may have required to be prepared and Audit Officer's Report thereon; and

to consider the report of the Audit Office where His Highness the Maharaja may have required him to conduct an audit of any receipts or to examine the accounts of stores and stock."

ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು; ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂಲತಃ ಇರತಕ್ಕ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಸಮಿತಿಯವರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಮೆಷೀಟೂಲ್ಸ್, ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಪೋರ್ಸಿಲ್ಲೈನ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಸಿಲ್ಕ್ ಫಿಲೇಚರ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಯಾವರೀತಿ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಹೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಹಂಚುವುದು, ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ನಾವು ಪಡೆಯುವುದು ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಒಂದು ಯಂತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಈ ಅಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಯವರು ಒಂಭತ್ತುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 90 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತರಾಗಿದ್ದವರು ಈ ದಿವಸ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು, ವ್ಯಾಪಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದು ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದಮೇಲೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಕಳಿತುಕೊಂಡು ಆ ಖಾತೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದ್ದೂವಾಡಿದ್ದೇ. ಸರಿಯಾದ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾರಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಬೇಕು? ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ 'ಗತಜಲ ಸೇತುಬಂಧನ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನೀರೆಲ್ಲಾ ಇಳಿದುಹೋದಮೇಲೆ ಸೇತುವೆಕಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹಣ ತಿಂದು ಹೋದಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಇರಬೇಕು, ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಇಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲವುಕಡೆ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಈ ಲೋಪದೋಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವವರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಂತ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪಾನ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಾಹಮಾಡದೆ ಇರುವಾಗ ಎಗ್ಜಿಕ್ಯುಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಜಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಜನತೆಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದನ್ನು ಗುರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಿತವ್ಯಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉದ್ದೇಶ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂತೆ ದುಡಿಯಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಮಾಡಿದರೆ ಎಗ್ಜಿಕ್ಯುಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ 'yes' ಅನ್ನುವುದೂ ಉಂಟು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಹೀಗೆ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಲೋಪವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯೊಳಗಡೆ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಇದನ್ನು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಎಮಾಲ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಕಳದರ್ಜೆ ನೌಕರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಜೀವನದ ಭದ್ರತೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ, ಕೆಲವು ಸಲ ರಾಜಕೀಯ ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಇರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾಳೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಳಿತ ಯಂತ್ರ ತಾನು ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಶ್ವತತೆಯ ಭಾವನೆಯಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರ ಅವಸರಮಾಡುವುದನ್ನು ಈ ಯಂತ್ರ ವಿಳಂಬಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿರುತ್ತದೆ. 'ಏನ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಲ್ಲಾ, ಡೆಪ್ಯುಟಿಕಮಿಷನರೇ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಅರ್ಥ ವೇನೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅವರ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಸಂದರ್ಭವಾದರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ದೊಡ್ಡಿಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಇದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಐದಾರು ಜನ ಬಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಎಂಟರ್‌ಟೈನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಅನಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಜರೂರಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಗದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರೂ ಆ ಕಾಗದ ಕಳುಹಿಸದಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹೀಗೆನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ನೋಡಿ. ದೊಡ್ಡ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಹೀಗೆ ಐದಾರು ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಾದರೆ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ 18 ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರೂಕೂಡ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಗದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಫೋನುಮಾಡಿರಿಮೈಂಡರ್‌ಕೊಟ್ಟು ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಾನು ಅಬ್ಸರ್ವ್ ಮಾಡಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಯಾರೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದುವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದರೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

1-30 P.M.

ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇರ್ ಆರ್ಡರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ಪೇರ್ ಆರ್ಡರನ್ನು ಅತಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿಯೇ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಅತಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆರ್ಡರ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾದಂಥ ವಿಷಯಗಳೆಷ್ಟೋ ಇರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮುನಿಸಿಪ್ಯಾಲಿಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಾನು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರೊಂದು ಜರೂರು ಸ್ಪೇರ್ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಎಂದು ಅರ್ಜಿಬಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅವಧಿ ಪೂರೈಸಿದಾಗ್ಯೂ ಸ್ಪೇರ್ ಆರ್ಡರನ್ನು ಕೊಡದೆ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಕಾಲ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಆ ಅರ್ಜಿ ಮುಂತ್ರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಬರದಿದ್ದರೇನುಮಾಡಬೇಕು ? ಹೀಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ವಿಳಂಬವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೇದ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಈ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅರ್ಜಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ನಾನು ಈ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸ್ಕೂಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಾರದೆಂದು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಳಗಡೆ ಏನಾಗುತ್ತೋಏನೋ, ಯಾರದೋ ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು . . .

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಬಳಿ ಯಿಂಥಾದ್ದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ನಾನು ಆ ಸ್ಥಳಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಪಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಮಾಡಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈಗ ಇವರು ಅದೇವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೇನೋ !

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—We are discussing the accounts of the year 1951.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ನಾನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಈ ಸ್ಕೂಲು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆ ವಿಚಾರ ಎತ್ತಿದೆನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರ ಬಹುಶಃ ಇದೇ ಆಧಾರದಿಂದ ಎಂದು ನಾನೀಗ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಆ ತಾಮ್ರದ ತಂತಿ ಪ್ರಕರಣ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದಿನ್ನೂ ಸಬ್-ಜುಡೀಸ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಬ್-ಜುಡೀಸ್ ಎಂದು ಕೈಬಿಡುವುದು ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವರೆಗೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾದರೋ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಅದು ಕೋರ್ಟಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ ಈ ನಮ್ಮ ಕಂಠ ಶೋಷಣೆಯೆಲ್ಲ "ಗತಜಲಸೇತು ಬಂಧನ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಆ ಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಡಾ॥ ನಾಗನೆಗೌಡರಿಗೆ ನಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಸರ್ವೀಸುಗಳ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರು "ಸೀಕಿದಾವೆ ಸೀಕಿದಾವೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದಿವಸ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

> "In future this organisation should be made fully self-supporting and only a very few tractors should be maintained by the Department. Action should be taken to dispose of major portion of the tractors which are not capable of repairs or which may require heavy repairs and thus avoid recurring expenditure."

ಈ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ವರ್ಡಿಕ್ಟನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ—ರಿಪೇರಿಮಾಡಿದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ

ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಕಾರುಬಾರುಗಳು ಖಂಡಿತ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಂದ ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹಣ ಲುಕ್ಸಾನಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಆ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪಡೆದಿದ್ದವರು ಬೇರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಬಾಕಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಸೂಲಾಗಿದೆ, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಬಾಕಿ ವಸೂಲಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದೊಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"Government have incurred heavy capital and revenue losses."

ಹೀಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೂಡ ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಪರ್‌ಮೈನ್ ವಿಚಾರ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗೆ, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ವಿಚಾರ ನೋಡಿದರೆ ಹೀಗೆ -

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಆಂಟಿಕರಪ್ಷನ್ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕೆಲವರನ್ನು ಬುಕ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೇಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ 'ಹಪಪ್' ಆಗಿಹೋಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈರೀತಿ ಆಗಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಆ ಆಂಟಿಕರಪ್ಷನ್ ಇಲಾಖೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಆ ಇಲಾಖೆಯಿದ್ದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ?

*ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನೀವು ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಹೌದು ಹೌದು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ, ಕೋತಿ ಪೊಸರನ್ನ ತಿಂದು ಮೇಕೆ ಬಾಯಿಗೆ ಒರೆಸಿದಂತೆ, ಯಾರ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾರನ್ನೋ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ದಿಕ್ಕಿದ್ದವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು ಹೊರಕ್ಕೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅಂಥ ನಿದರ್ಶನಗಳಿದ್ದರೆ ಈಗ ನೀವು ತಿಳಿಸಿ.

*ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿತರೇನೋ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿರುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲ ವಾಸ್ತವಾಂಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೇಸಿಗೂ ನಾವೇ ಕೂತು ತೀರ್ಮಾನ ಗಾರರಲ್ಲ. ಅದು P.S.C. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರೇನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಈ ಡೆಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ಸೆಟಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜಾಯಿಷಿ ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.—ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಲಿಮಿನರಿ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂರಿ ರೆಗ್ಯುಲರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂರಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಅದು P.S.C. ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದು ಅಬ್ಜೆರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಏಕಾ ಏಕಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅಂಥ ಕಷ್ಟವಿರತಕ್ಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಸಮಿತಿಯವರು ಈ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾರೆ.—

"The Committee reiterates the remarks made in the previous report and recommends that in future disciplinary action should be taken and personal responsibility enforced wherever rules are violated."

ಇನ್ನು ಆ ಟ್ರೈಜರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾದ ವಿಚಾರ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಲೇಇಲ್ಲ. ಈ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಹೀಗಾಗ ಬಾರದು. ಆದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೆಲಸ ಅಂದರೆ ಈ "ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ದೇವರ ಕೆಲಸ" ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಇದು ದೇವರ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಆಗುವುದಾದರೆ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ ಆ ದೇವರೇ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ದೇವರ ಕೆಲಸವೆಂಬುದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ದೇವರೇ ಗತಿ. ಆದರೆ ನಾವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ದೇವರೇನೂ ಬಂದು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಟ್ಟರೆ-ಒಂದು ನೂಜಿಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆದರಲ್ಲೇ ಆನೆ—ಒಂಟೆ—ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ತೂರಿಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯಬೇಕಾದದ್ದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ವಿಚಾರ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಈ ವರದಿ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಕಠೋರತನದಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕಷ್ಟಗಳುಂಟಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೋ ಅಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಜನರನ್ನು ಕೂಗಿದರೆ ಆಗ ಜನರು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ವರ್ತಿಸಲು ಎಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯಿರಿ-ಅವರು ಬಂದು ತಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸಲಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇನ್ನು ಕಡೆಯದಾಗಿ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಸೂಚಿಸಿರತಕ್ಕ ಸಲಹೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

*Sri S. SRINIVASA IYENGAR (T.-Narasipur).—Sir, I rise to place my views on the Report of the Public

(SRI S. SRINIVASA IYENGAR.)

Accounts Committee for the years 1951-52, 1952-53 and 1953-54.

The Committee have reviewed two sets of accounts, one is appropriation accounts and its audit report and the other is finance accounts and its audit report. The very object of establishing the Public Accounts Committee is, to study these reports as furnished by the Auditor General item by item, examine the Heads of Departments and then make recommendations to the Government. They have met nearly eleven times to discuss these reports and they have made various recommendations. To start with, they have reviewed the action taken by the Government on their previous report. That is most important. There is no meaning if simply these reports are presented to the Legislature and an opportunity is given to talk here and forget them after that. The object of establishing a Public Accounts Committee and Estimates Committee is to have parliamentary control over the finances of the State. The Public Accounts Committee deals with expenditure incurred in previous years and the Estimates Committee deals with Expenditure that is proposed in future years. So, the Public Accounts Committee have reviewed the accounts of the previous year and have presented the reports to the Government. What is the responsibility and how have the Government reacted to the reports of 1950 ? I would like to draw the attention of the Government to page 66. In page 66, Annexure I, Government have furnished an abstract statement showing the nature of recommendations made by the Committee and the action taken thereon. I would like to draw the pointed attention of the Government to items 5, 6, 9, 10, 11, 13 and 14.

Sir, item 5 relates to outstandings under Advances for the purchase of seeds and manures. The recommendation of the Committee has been :

> "The accounts in arrears should be completed and a clear picture of balances and outstandings should be given to the next Committee."

That is the recommendation. Please see the Annexure III where details are given. A sum of Rs. 79,76,277 is outstanding under the Advances account of the Agricultural Department. Please examine the details of that Annexure. You will be pleased to see that as big an amount as 16 lakhs and odd is due from the multi-purpose societies from a very long time. Till today, no action has been taken either to reconcile these figures or to collect the money. Suppose these things are allowed to continue. But with the efflux of time, perhaps Government would say and the Committee also might say : "since this matter refers to 20 years ago, it may be written off." Greater attention should have been taken to see that the recommendations are properly implemented and accounts reconciled as early as possible.

I come to Item 6 : Sir, item No. 6 relates to credit sales. Once you effect credit sale and article is delivered to the person who takes it on credit, Government should be particular to see that it is collected. There has been progress in respect of this. Annexure IV gives full details of collections made. An attempt has been made to place before this House the action taken by the Departmental Head and reduce arrears under credit sales. True, much action has been taken. But there are one or two items which need urgent attention. Sir, item No. 4 : amount due from the Defence Department from the Government of India to the Deputy Commissioner, Chitaldrug-- one lakh of rupees.

Sri H.SIDDAVEERAPPA.—These are book adjustments.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Item No. 9: Is that also a book adjustment ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is a matter for verification.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—It is a matter that related to five years. If you allow more time to lapse, you may not be able to get records at all.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—As a matter of fact, Hon'ble Member knows that all the accounts are now going to be closed and we have got a special

staff for that purpose. The difficulty is more to close that Department rather than making it function. There are so many things that will have to be verified and it is being attended to. Progress is quite satisfactory.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—To achieve that progress, this Committee's Report will help you a lot.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Certainly. I am thankful to you for that.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—The debate on that Report is intended to pointedly draw the attention of the Government to these matters. The Committee have not minced matters.

Sir, the next item is Item No. 7. I am particular about it. It is on page 67. There was a defalcation in the State Huzur Treasury. A case has been launched and we do not know what has happened to that case. I do not know whether this is *sub judice* and if I can talk anything about it.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.— The case is pending. The enquiry is being proceeded with. What happened was, with the amendment of the Criminal Procedure Code, copies of the various documents had to be got prepared. A special staff was sanctioned to get copies made, so that it may be made available to the accused. There are hundreds of copies that will have to be got ready. The case is proceeding.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Has the charge-sheet been filed ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I am sorry, I am speaking of another Treasury, not this one.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR. Why I have taken so much of trouble in going through this statement and taking so much time of this Hon'ble House is to impress on this House that if a recommendation is made, Government should see that it is acted upon quickly. As it is, we get the report of the Public Accounts Committee long after the year in respect of which the expenditure has been incurred. For instance, we are discussing today the accounts of 1952-53, 1953-54 and 1954-55. Naturally, as required under the Constitution, Supplementary Grants and Excess Grants would have been obtained by Government and expenditure regularised. They have certainly powers to regularise them. But they must also correct their methods. That is my object.

Sir, the second most important issue is this; the Committee also have dealt with it at length. That is about the defective budgeting. This House sanctions the Budget. The Budget allotment is communicated to the Heads of Departments. Throughout the year they incur expenditure under these heads. The Accountant-General points that many times even though there was no necessity, supplementary grants have been obtained and at the end of the year when the accounts are being compiled, he would notice large variations in the estimated amount. He has summarised it by saying that on an average there has been a savings of 34·5 per cent in the estimated grants.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Yes, under the very peculiar circumstances of that year.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—But it may not be peculiar to 1952-53 and 1953-54. The Heads of Departments have no control on the flow of expenditure. The Departmental accounts maintained by them have not been tallied with the accounts maintained by the Accountant-General. The Accountant-General has been very emphatic and has said that many Heads of Departments have not cared to tally their balances with those of the Accountant-General. How to get over this ? We must know the correct picture.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—You must augment the accounts staff.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—A department which requires more grants does not get money. A department which cannot spend gets plenty of grants. When the accounts are compiled by the Accountant-General, it is possible that Government may lose a few lakhs of rupees. When such is the case, it should not be difficult for the Government to have enough staff to maintain control over the flow of expenditure. So far as tallying of accounts by the Heads of Departments

(SRI S. SRINIVASA IYENGAR.)

with the accounts of the Accountant-General is concerned, it should be done strictly and quickly.

Sir, the Public Accounts Committee have brought to our notice many financial irregularities. These irregularities relate no doubt to the period under report. But anyway there are irregularities. The recommendations of the Public Accounts Committee are to the effect that it is a matter of write-off. The Public Accounts Committee also do not propose to take any action on that. They simply say it is recorded. What I am particular to know is, why should such irregularities occur? Why do not the Government take timely action? I will quote one instance. It is found on page 14 of the Public Accounts Committee Report:

> "The Director pointed out that certain sums of money were due by the other State Governments. Then there was some amount that was invested with the Sind Government previous to the partition of India, when Mysore was purchasing foodgrains on its own behalf. After partition, this amount got locked up. The Pakistan Government acknowledged the same, but they have not returned it as yet. The amount due from Pakistan was about Rs. 3 lakhs. The Government of India could not help in this matter. As regards other advances, such as T.A. advances, much of the amount had been recovered except a sum of Rs. 1,500 which also would be recovered in course of time."

"The explanations offered were generally accepted." I do not propose any action on that. But when the Government wants to deal with such matters, it would be better if they are more vigilant.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—Who could anticipate these things? They are beyond anybody's control.

SRI S. SRINIVASA IYENGAR.—I will tell you certain things which could have been controlled by you.

Take for instance page 26 which relates to Vidhana Saudha. We are spending crores of rupees. Would you ever believe that the Government did not maintain a stock account? The Accountant General points out—please read that page:

> "...He pointed out that there were no stock accounts in respect of Vidhana Saudha building. Some staff had been sanctioned, but the staff had started working only recently. They were still writing that a Superintendent has not been posted."

It may be due to not posting a Superintendent. These are things in which we should be extra-careful. The posting of a Superintendent to maintain a stock account in connection with a huge building like Vidhana Saudha, should not have been delayed. The stock account has not been maintained and it is too late now. The stock account has to be built up now when the building is almost complete. These are things which were within the control of the Government.

2 P.M.

Sir, the next item is Sadalwood Oil Factory; page 34.

> "The Director of Industries and Commerce said that so far as the heavy sum of Rs. 6,80,117-12-0 outstanding recovery from Messrs. Essen Flour products was concerned, all possible action was taken but a major portion of the amount is irrecoverable and they have addressed Government for writing off the amount."

The recommendation of the Committee is:

> "The Committee agreed that since the transaction was over 20 years old and there was no prospect of recovery even after legal action has been taken, the amount may be written off."

I do not fight with that. They could do anything else. But, why was that arrear kept open for 20 years? Why was Government not careful when

transacting with such companies? Why was that amount allowed to grow to that extent? These are the things that I would like to know from the Government. It cannot be helped at this stage but it could have been restricted at that stage. When we deal with public money, we should be extra careful.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Say for future guidance.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—What else can we do? Then, Sir, Tractor Organisation—page 56. Sir, in a period of three years, Government have managed to lose Rs. 32,32,317, for maintenance of tractors. They must have been certainly purturbed. In a period of three years they have been able to lose for maintenance of tractors—not on purchase or repair—such a heavy sum. Now, they have lost it. The explanation is that they subsidised the raiyats and therefore they lost it. My point is, have they at least effected recoveries in respect of charges? Have they at least maintained accounts as to whom tractors were hired and the charges due from them? The Accountant-General says that the Department did not maintain any accounts at the initial stages. Why I stress this point is, whenever Government entrust a particular work to a department, accounts must be prescribed immediately, accounts should be written and it should be enforced. In this case accounts were not maintained by the Deparment; otherwise, we would not have lost such a heavy amount. Our capital outlay is somewhere to the tune of twenty lakhs. Most of the machinery is scraped. It cannot be helped at this stage. But, if proper accounts had been maintained, this heavy amount could have been saved. Even in respect of arrears, the concerned officers estimate that it is somewhere about 2 lakhs. Sir, have you at any time heard the word 'estimate' in respect of dues? It must be in accordance with the ledger; it must not be in accordance with the estimate. So, I want to know how things stand in the Department. There are still people who have not paid the charges. Are we able to collect anything at all in respect of hire charges? Page 74, para 4, last sentence, says:

> "The value of these tractors after allowing a depreciation to the extent of 20 per cent to 40 per cent of the cost works out to Rs. 3,02,382. Out of this a sum of Rs. 1,27,063 has so far been realised from these agriculturists and the balance still due to be recovered is Rs. 1,73,319."

Sir, none of these tractors are sound; none of these are good. Such of those that have bought them are repenting for that. They have thrown good money on bad stuff.

Next, Sir, I would like to deal with one or two suggestions made by the Committee about the industries. The Committee have said that the way in which accounts of the industrial concerns are presented to them did not give them a correct picture of the working of those industrial concerns. What is the system that is adopted to-day? The industrial concerns managed by Government produce things and those articles are sold. The sale realisation is booked under receipts of the Government under that particular head. Whatever money an industry requires is drawn from the corresponding head from the expenditure side. So, while spending, the industries are not aware to what extent their goods have been sold, whether they have been sold profitably, economically because there is no separate account. What they get by sale realisation they credit to the receipt head and what they want, they draw from the expenditure side. Therefore, the Committee said, just to know the correct position of these industrial concerns, that it is necessary that the accounts should be presented in a different manner with a different system so that it may be known whether an industrial concern is working profitably or not. The Accountant General also gives an abstract of the workin_ of the industrial concerns.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Side by side, for our benefit we also have

(SRI H. SIDDAVEERAPPA.)

commercial balance sheet and it is reviewed in the Board of Management in greater detail. In the case of Bhadravati Iron Works we meet once in two months.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—That is what the Committee have said. Let us take the method of accounting in the industrial concerns. The Accountant General has objected to it and says that it is an All-India pattern and we cannot change it.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—The procedure that is being followed now is, for all the industrial concerns we have got the Board of Management which consists of the officers and non-officials—people like my friend Sri Mascarenhas. For Bhadravathi Iron Works it has a separate set up. They meet every month and one of the items for consideration is the balance sheet of every concern. They take out the approximate net loss or net profit. Therefore, it is actually a commercial budget that is followed for the purpose of understanding the internal working of the concern.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—That must be presented to us. Formerly, the results of the industrial concerns used to be presented to us along with the budget.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If that is the view of the House, there is no harm in giving it. As a matter of fact, we are giving the working of each department, the resume of the work done every year. In that way, we can easily do this also.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I understand that point, Sir. There is no meaning in pressing that point; because a new method is being adopted, the purpose is served. The Government, while passing their orders, should not deviate from the rules framed by themselves. The Accountant-General has been very specific about it. If you have framed a rule in a department, governmental accounts should conform to the rule. Certain rules are framed for the discharge of their duties in a particular department and Accountant General has pointed out that Government go to the extent of modifying the rules. That should not be the attitude. When he draws the attention of the Government to the fact that they have exceeded the powers, then what the Government should do is, they should try to conform to the rules and not amend them. I will give one instance, the maintenance of buildings occupied by Ministers. There is a definite rule in the Code and it states that the annual repairs should not exceed 5 per cent of the value. There have been instances wherein expenditure has been incurred ranging from 15 to 20 per cent. When the Accountant General drew the attention of the Government, at once the Government change the order in which they have specifically stated that the annual repairs should be 5 per cent. That should not be the attitude. The attitude should be to confine yourself to the rules prevailing in the department. It is applicable for all and at all times. These are the important things.

In respect of giving promotions, the Accountant General has shown some instances. Page 55:

> "Waiver of recoveries of over-payments caused by unauthorised promotions (Grant 33)."

I will read the note;

> "The Home secretary stated that he had circulated a note to the members of the Committee wherein he had clearly stated the reasons for such waiver of recoveries. He further stated that he had written a letter to the Accountant General saying that all those promotions were given effect to under special circumstances."

My purpose in pointing out these is not to charge you. My submission is, do not try to modify the rule and get over the difficulty. That is not proper and that is the object with which I am discussing that issue. I shall read what Sri Mariappa has stated in the Report:

> "Sri T. Mariappa stated that Government did not pursue the

matter for special reasons and order of waiver was passed."

What is the special reason ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—You will please see :

"Towards the end of January 1949 the administrative control over His Highness the Maharaja's own Infantry and Body Guards was ordered to be transferred to the Government and the transfer took place by about the end of March 1949. During this interim period, the Palace authorities ordered the promotion of certain officers of these units without the approval of Government and allowed them increased rates of pay and allowances attached to their higher ranks. In May 1950, Government held that the promotions granted by the Palace were not in order and asked for recovery of the amounts paid to the officers as a result thereof. Out of the amount of Rs. 17,970 due for recovery on this account a sum of Rs. 11,289 only was realised and the balance of Rs. 6,681 still due from certain officers was waived . ."

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I can multiply such instances, but in principle it may not be necessary and that I would like to stress again. Please see that proper accounts staff is provided in the office of a Departmental Head. Please see that the Departmental Head is made responsible for flow of expenditure and the accounts maintained by the Departments are tallied with those of the Accountant-General.

MYSORE UNIVERSITY BILL, 1955

CLAUSE 26—(*Continued*).

Mr. SPEAKER.—Now, we will take up the discussion on clause 26 of the University Bill.

*Sri J. MOHAMED IMAM.—Sir, our only concern is that the Board of Appointments being a very important body, should consist of men who are concerned with the University and with academic matters and extraneous influences should not play any part. The success of a university education depends upon the capacity and character of the teachers and in any scheme of educational reform necessary provisions must be made which will ensure that in the case of appointments to the staff of the University, merit alone will play an important part. In this amendment I find that the Board consists of three persons, that is, the Vice-Chancellor and two specialists in the subject to be selected by the Chancellor, and it was also in the original Bill and only it was not made clear whether these two specialists would be from outside the University or not. According to the recommendations of the Select Committee the two specialists should be from outside the University. I feel it is better to add the words here, in this amendment as:

"two specialists in the subject concerned selected from outside the university by the Chancellor."

I hope the Minister will agree to this.

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO.—We have no objection.

Sri J. MOHAMED IMAM.—If the words suggested are added to the amendment, we have no objection to give our approval to this amendment.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—The Leader of the Opposition has spoken. I will not take much time but for one suggestion that is necessary in this amendment. In para (*b*) in clause 26 it is stated that, "when appointments of Lecturers for any subject are made, the Board shall consist of . . . ."

In the definition of the Bill there is no nomenclature as 'Lecturer.' If it is written as teacher, perhaps it would be proper.

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO.—That is a little difficult because there are demonstrators, etc. So, we will amend it later. I think if we say, "when appointments of teachers other than Professors and Readers," it would be all right. I will accept this.

Mr. SPEAKER.—I will put the clause to vote. What about the